

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

В. М. Бабаєв

«29» 03 2019 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту зі спеціальності

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ   третій (освітньо-науковий)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ   доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ   07 «Управління та адміністрування»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ   073 «Менеджмент»

Харків, 2019

ВСТУП

Мета вступного фахового іспиту зі спеціальності 073 «Менеджмент» на освітньо-науковий рівень вищої освіти «доктор філософії» – виявлення відповідності знань, умінь і навичок вступників до аспірантури вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики магістра зі спеціальності 073 «Менеджмент».

При складанні фахового іспиту зі спеціальності вступники повинні відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики спеціаліста / магістра з менеджменту показати високу фундаментальну та спеціальну управлінську підготовку, вміння приймати рішення в організаційно-господарських ситуаціях діяльності підприємства в умовах ринку.

Програма фахового екзамену є комплексною та охоплює питання, що відносяться до таких фундаментальних та спеціальних дисциплін, як:

- менеджмент організацій;
- корпоративне управління;
- управління проектами;
- управління інтелектуальною власністю;
- управління знаннями;
- управління ризиком;
- стратегічна діагностика потенціалу підприємства.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Менеджмент організацій

Системна модель менеджменту організації. Узгодження цілей, стратегій, функціонального та організаційного потенціалу та можливостей організації. Множинність підпорядкування результативності організації: проблеми узгодження пріоритетів та інтересів учасників діяльності. «Жорсткий» та «м'який» системні підходи до управління організаційними процесами. Інжиніринговий опис процесів в організації. Методологія організаційного інжинірингу. Дизайн організації як набір параметрів, що визначають рівні поділу праці та координування. Модель управління як системо утворювальний комплекс методів, набору форм впливу, принципів. Компоненти управлінських моделей. Різновиди управлінських моделей. Комбінація управлінських моделей. Цільові програми управління ефективністю та розвитком організації. Діагностування якості менеджменту організації.

Корпоративне управління

Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління. Моделі та міжнародні стандарти корпоративного управління. Організаційний та економічний механізми корпоративного управління. Управління корпоративними витратами. Стратегічне і тактичне управління корпораціями. Державні корпоративні права. Контроль в системі корпоративного управління. Визначення ефективності корпоративного управління.

Управління проектами

Проект та його оточення в сучасному бізнес-середовищі. Системний підхід в проектному менеджменті. Міжнародні стандарти та асоціації управління проектами. Професіонали з управління проектами – професійні компетенції та сертифікація. Управління проектами та управління через проекти (Project by Management). Процеси управління проектом. Управління програмою та портфелем проектів. Області знань управління проектами (Project Management Knowledge Area Mapping). Контролювання виконання проекту. Управління ризиками проектів. Управління якістю проекту.

Управління інтелектуальною власністю в системі управління організацією

Сутність управління інтелектуальною власністю в організації. Роль інтелектуальної власності в забезпеченні розвитку організації. Специфічні риси інтелектуальної власності як об'єкта управління. Класифікація об'єктів управління інтелектуальною власністю. Рівні управління інтелектуальною власністю. Етапи процесу управління інтелектуальною власністю в організації. Організаційне та інституціональне забезпечення управління інтелектуальною власністю. Оцінка інтелектуальної власності при прийнятті управлінських рішень.

Інтелектуальна власність у системі менеджменту сучасної організації, її роль у забезпеченні мотивації до інновацій. Сутність управління інтелектуальною власністю в організації, його особливості. Специфічні риси інтелектуальної власності як об'єкта управління. Інтелектуальна власність у структурі інтелектуального капіталу організації. Класифікація об'єктів управління інтелектуальною власністю. Суб'єкти та рівні управління інтелектуальною власністю, їх інституційне забезпечення. Процес управління інтелектуальною власністю, його етапи. Функції управління інтелектуальною власністю. Організаційне забезпечення управління інтелектуальною власністю. Інформаційне забезпечення управління інтелектуальною власністю в організації. Стратегічне управління інтелектуальною власністю у системі менеджменту організації. Оцінка інтелектуальної власності при прийнятті управлінських рішень

Управління знаннями

Знання як стратегічний актив організації. Стратегічні, операційні та специфічні знання організації. Явні та неявні знання. Моделі управління знаннями.

Сутність та завдання креативного менеджменту. Критерії вибору методів генерування ідей. Мотивація креативності персоналу.

Стратегічна діагностика потенціалу підприємства

Сутність та завдання діагностики діяльності організації. Принципи проведення діагностики. Основні форми діагностики: експрес- та поглиблена діагностика, їх сутність та відмінності. Основні методи та прийоми проведення діагностики.

Статистичні методи та показники у процесі діагностики діяльності та перспектив розвитку організації.

Необхідність балансування стратегій різного типу. Стратегічний набір як система загальних, загальноконкурентних, продуктово-товарних, ресурсних та функціональних стратегій. «Портфель» підприємства. Інструменти «портфельного» аналізу та планування – матриця BCG, «крива досвіду», матриця GE-Мак-Кінсі, матриця «продукт–ринок», матриця балансу життєвих циклів продуктів, матриці BZB та Skandstrat, тощо.

Управління ризиком

Сутність та різновиди ризиків в підприємницькій діяльності. Управління ризиком: сутність, принципи та методологія здійснення. Поняття та організація системи ризик-менеджменту на підприємстві. Методи оцінки ризикованості діяльності підприємства та окремих видів ризиків. Методи кількісного оцінювання ризиків: економіко-статистичні, експертні, імітаційне моделювання. Шляхи та заходи щодо профілактики та мінімізації рівня ризиків: загальна характеристика та критерії вибору.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Для вступників передбачається виконання письмового іспиту зі спеціальності, який об'єктивно визначає їх рівень підготовки.

Вступний іспит проводиться в письмовій формі за екзаменаційними білетами. Кожний екзаменаційний білет передбачає чотири питання рівнозначної складності з дисциплін фахового спрямування з наведеного вище переліку.

Тривалість іспиту 2 години (120 хвилин).

Результат фахового випробування оцінюється в балах (максимальна кількість – 100 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 60 балів). Оцінювання здійснюється за бальною шкалою (табл. 1).

Таблиця 1 - Система оцінювання іспиту до аспірантури зі спеціальності за 100 бальною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за 4-х бальною шкалою	Пояснення
90-100	відмінно	Відмінно (Відмінне виконання завдань з незначними помилками)
82-89	добре	Дуже добре (рівень вище середнього, з кількома помилками)
74-81		Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	задовільно	Задовільно (в цілому не погано, але зі значними помилками)
60-63		Достатньо (виконання задовольняє мінімальними критеріям)
35-59	незадовільно	Не достатньо (виконання не задовольняє мінімальними критеріям)
0-34		

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник / В. Д. Базилевич. – [2-ге вид., стер.]. – Київ: Знання, 2008. – 431 с.
2. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. – Київ: Знання-Прес, 2008. – 687 с.
3. Біла книга. Інтелектуальна власність в інноваційній економіці України / [Г. О. Андрощук, О. В. Дем'яненко, І. Б. Жилияєв, Л. В. Сахарова та ін.] ; С. В. Таран (упорядкування). – Київ: Парламентське вид-во, 2008. – 448 с.
4. Богоявленська Ю.В. Проектний аналіз: навч. посібник / Богоявленська Ю.В. – Київ: Кондор, 2004. – 336 с.
5. Бубенко П. Т. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / П. Т. Бубенко, В. В. Величко, С. М. Глухарев. – Харків: ХНАМГ, 2011. – 215 с.
6. Бабаларов С. Як скликати і провести загальні збори акціонерного товариства: Посібник. - Київ: МФК, 2005. - 140 с.
7. Верба В. А. Проектний аналіз: Підручник. / В. А. Верба, О. А. Загородніх. – Київ: КНЕУ, 2000. – 322 с.
8. Євтушевський В.А. Корпоративне управління: Підручник. – Київ: Знання, 2006. – 406с.
9. Задихайло Д.В. Корпоративне управління: навч. посіб. /Д.В. Задихайло, О. Р. Кібенко, Г. В. Назарова. - Харків: Еспада, 2003. -688 с.
10. Інновації: проблеми науки і практики Н.І. Чухрай, В.С. Пономаренко, М.О. Кизима та ін. / Під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Кизима М.О., д-ра екон. наук, проф. Пономаренко В.С. Х.: ФОП Павленко О.Г., 2011. – 276 с.
11. Клиффорд Ф. Грей. Управление проетами: практическое руководство / Ф. Грей Клиффорд, У. Ларсое Эрик; пер. с англ. – М.: Дело и сервис, 2003. – 528с.
12. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: навч. посібник / Л. С. Кобиляцький. – Київ: МАУП, 2002. – 200 с.
13. Корпоративне управління: навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Л.І. Чернобай, А.О. Босак та ін. - Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. - 172с.
14. Лепейко Т.І. Реінжиніринг бізнес-процесів: навч. посіб. / Т.І. Лепейко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2009.
15. Лімонова Л.О. Основи корпоративного управління. – Харків: ТОВ «Компанія СМІТ», 2006. – 220с.
16. Мошек Г.Є. Менеджмент підприємства: підручник / Г.Є. Мошек. - Київ: КНТЕУ, 2003. - 371 с.
17. Назарчук Т.В. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк. - Київ: «Центр учбової літератури», 2015. - 560 с.
18. Новікова М. М. Системне управління трудовим потенціалом підприємства: монографія / М. М. Новікова. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. – 212 с.
19. Новікова М. М. Формування організаційного механізму забезпечення продуктивної зайнятості персоналу: монографія / Новікова М. М., Діоба А. В. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. – 248 с.

20. Олексів І.Б. Групи економічного впливу в системі управління підприємством: концепція і інструментарій їх відбору та узгодження інтересів: монографія / І.Б. Олексів. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2013. – 292 с.

21. Осовська Г.В. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. - Київ: Кондор, 2009. - 376 с.

22. Дафт Р. Менеджмент: учебник / Ричард Дафт. – 10-е изд. – М.: Питер, 2013. — 655 с.

23. Коюда В.О. Концептуальні засади управління підприємством як економічною системою: Монографія / В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, С. К. Потьомкін, О. М. Тімонін та ін. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2007. – 414 с.

24. Лепейко Т. І. Менеджмент: навч. посіб. / Т. І. Лепейко, О. М. Миронова – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 202 с.

25. Лепейко Т.І. Методологія і технологія управління сучасними підприємствами: теоретичний та практичний аспекти: монографія / Т. І. Лепейко, О. І. Пушкар, І. А. Грузіна, Т. П. Близнюк та ін.; за заг. ред. Т.І. Лепейко. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 323 с.

26. Лепейко Т.І. Процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства: монографія / Т. І. Лепейко, А. В. Котлик. – Харків: ХНЕУ, 2012. – 314 с.

27. Мясоєдов С.П. Основы кросс-культурного менеджмента: Как вести бизнес с представителями других стран и культур: учеб. пособие для вузов. – М.: Дело, 2003. – 346 с.

28. Ноздріна Л. В. Управління проектами: підручник / Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І.; за заг. ред. Л. В. Ноздріної. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.

29. Петренко Н. О. Управління проектами: навч. посібник / Петренко Н. О., Кустрич Л. О., Гоменюк М. О. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 244 с.

30. Приймак В. Управління проектами: навч. посіб. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2011.– 420 с.

31. Процесно-структурований менеджмент: методологія та інструментарій: монографія / О.Є. Кузьмін, І.В. Алексєєв, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин та ін.; за ред. д.є.н., проф. О.Є. Кузьміна. – Львів: Видавництво «Растр-7», 2013. – 428 с.

32. Системи прийняття рішень в економіці та техніці: від теорії до практики: монографія / О.Є. Кузьмін, К.О. Дорошкевич, М.М. Вороновська, І.З. Салата та інші, за наук. ред. Савчук Л.М. – Павлоград: АРТ Синтез-Т, 2015. – 436с.

33. Савіна Г.Г. Сучасний управлінський інструментарій ефективного функціонування підприємств Савіна Г.Г., Зайцева О.І, Шукліна В.В. та ін. Херсон, ПП Вишемирський В.С., 2013. – 235с

34. Сахарцева І. І. Ризики економічної діагностики підприємства: навч. посібник / І. І. Сахарцева, О. В. Шляга; за ред. І. І. Сахарцевої. – Київ: Кондор, 2007. – 285 с.

35. Слак Н. Организация, планирование и проектирование производства. Операционный менеджмент / Найджел Слак, Стюарт Чеймберс, Роберт Джонстон. – М.: Инфра-М, 2009. – 816 с.

36. Тарасюк Г. М. Управління проектами: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Г. М. Тарасюк. – Київ: Каравела, 2004. – 344 с.

37. Фесенко Т. Г. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: навч. посібник / Т. Г. Фесенко, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2012. – 181 с.

**гарант
освітньо-наукової програми**

**д-р екон. наук, доц.,
Плотницька С.І.**